

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
I. PRZEMIANY POLITYCZNE I WYZNANIOWE W OPOLU I KSIĘSTWIE OPOLSKIM W OKRESIE REFORMACJI I ODNOWY KATOLICKIEJ	9
1. Losy kapituły za Piastów	9
2. Przemiany polityczne na Śląsku w XVI–XVIII wieku za panowania Habsburgów	39
3. Przemiany wyznaniowe	52
II. STRUKTURA WEWNĘTRZNA KAPITUŁY	71
1. Statuty i dekry reformacyjne biskupów dotyczące funkcjonowania kapituły	71
2. Prałatury: liczba, hierarchia i funkcje	86
2.1. Liczba	86
2.2. Hierarchia i funkcje	88
3. Kanonie: liczba i patronat	110
3.1. Prawy chór	113
3.2. Lewy chór	115
4. Prebendy: obsadzanie, instalowanie, zwalnianie	118
4.1. Obsadzanie	118
4.1.1. Uprawnienia biskupie	118
4.1.2. Uprawnienia kapituły	122
4.1.3. Uprawnienia władzy świeckiej	125
4.1.4. Warunki dopuszczenia do objęcia kanonii	126
4.2. Instalowanie	129
4.3. Zwalnianie	143
5. Posiedzenia kapituły: generalne i zwyczajne (partykularne)	147
6. Prokurator generalny kapituły	156
7. Notariusz	160
8. Pieczęć kapituły	163

III. PODSTAWY MATERIALNE KAPITUŁY	167
1. Kształtowanie się majątku wspólnego kapituły i poszczególnych prebend do 1532 r.	167
2. Stan prawny posiadłości kapituły	173
3. Majątek wspólny kapituły i jego zarząd. Domy kanonickie	179
3.1. Prawy chór	184
3.2. Lewy chór	188
4. Uposażenie prałatów i kanoników: prebendy i dystrybucje	192
4.1. Prawy chór	193
4.2. Lewy chór	201
5. Kumulacja beneficjów	208
5.1. Kanonicy i prałaci kapituły katedralnej we Wrocławiu i śląskich kapituł kolegiackich	209
5.2. Kanonicy i prałaci kapituł polskich	212
5.3. Kanonicy i prałaci kapituł czeskich	212
5.4. Kanonicy i prałaci innych kapituł	212
5.5. Plebani parafii	212
5.6. Inne	214
IV. PRAŁACI I KANONICY KAPITUŁY OPOLSKIEJ	215
1. Skład osobowy — rezydencja prałatów i kanoników	215
2. Pochodzenie terytorialne	224
2.1. Śląsk	224
2.2. Czechy	226
2.3. Królestwo Polskie	226
2.4. Rzesza Niemiecka	226
2.5. Inne	226
3. Pochodzenie społeczne	226
4. Pochodzenie narodowościowe	228
5. Wykształcenie	229
6. Poziom moralno-religijny	232
7. Życie codzienne prałatów i kanoników	242
V. UDZIAŁ KAPITUŁY I KANONIKÓW W WYDARZENIACH KOŚCIELNYCH I POLITYCZNYCH	247
1. Stanowisko kapituły kolegiackiej w Opolu wobec protestantyzmu	247
2. Wkład w odnowę kościelną i religijną katolicyzmu	253

3. Związki z dworami książąt i szlachtą	257
4. Kapituła i kanonicy opolscy w obliczu zachodzących przemian kościelno-politycznych	259
VI. LITURGIA I DUSZPASTERSTWO	263
1. Kościół kolegiacki — losy budynku, wystrój, ołtarze i wyposażenie ..	263
1.1. Kolegiata i jej wyposażenie	263
1.1.1. Ołtarz główny — św. Krzyża, Wniebowzięcia NMP, św. Marii Magdaleny i św. Doroty	265
1.1.2. Ołtarz św. Andrzeja, apostoła, i św. Doroty, dziewicy i męczennicy	266
1.1.3. Kaplica Trójcy Świętej	267
1.1.4. Kaplica Trójcy Świętej, NMP i św. Jana, apostoła i ewangelisty	268
1.1.5. Ołtarz św. Barbary, dziewicy i męczennicy, i św. apostołów Piotra i Pawła	269
1.1.6. Ołtarz św. męczenników Wawrzyńca i Wincentego	269
1.1.7. Ołtarz św. Jana Chrzciciela	270
1.1.8. Ołtarz Nawiedzenia NMP	270
1.1.9. Ołtarz św. Michała Archanioła w zakrystii	271
1.1.10. Ołtarz św. Katarzyny	271
1.1.11. Ołtarz św. Walentego	271
1.1.12. Ołtarz św. Józefa	272
1.1.13. Ołtarz świętych patronów Śląska (fundacji dziekana Mateusza Scharcoviusa)	272
1.1.14. Ołtarz NMP, św. Fabiana, Sebastiana, Leonarda, Marcina, Apolonii, Katarzyny i Eulalii	273
1.1.15. Ołtarz NMP, św. Jana, apostoła i ewangelisty, św. Stanisława i św. Anny	274
1.1.16. Ołtarz św. Marcina	274
1.1.17. Ołtarz Zwiastowania NMP	274
1.1.18. Kaplica bez wezwania	274
1.1.19. Ołtarz rozesłania apostołów	275
1.1.20. Ołtarz św. Krzyża	275
1.1.21. Kaplica Ducha Świętego	276
1.1.22. Ołtarz Matki Boskiej Bolesnej	276
1.1.23. Ołtarz NMP	276
1.1.24. Ołtarz zdjęcia z krzyża (<i>Depositionis De Cruce Christi Domini</i>)	277
1.1.25. Kaplica Trzech Króli	277

1.1.26. Ołtarz Bożego Ciała	278
1.1.27. Ołtarz św. Marii Magdaleny	278
1.1.28. Ołtarz św. Wincentego i Wawrzyńca, męczenników	279
1.2. Troska o majątek kolegiaty	280
2. Służba Boża w kolegiacie	282
3. Parafia kolegiacka. Duszpasterstwo	289
4. Duchowieństwo pozakapitulne: wikariusze i altarzyści	293
5. Kontakty z miejscowymi wspólnotami duchownych	299
VII. DZIEŁO KULTURALNE I SPOŁECZNE KAPITUŁY	303
1. Archiwum i biblioteka kapitulna	303
1.1. Archiwum	303
1.2. Biblioteka	306
2. Szkoła kolegiacka	307
3. Fundacje i dzieła charytatywne	313
4. Mecenat artystyczny kapituły	315
5. Miejsce kapituły kolegiackiej w życiu miasta w latach 1532–1741	321
ZAKOŃCZENIE	327
Katalog prałatów i kanoników	329
1. Uwagi wstępne	329
2. Zestawienie chronologiczne	329
3. Biogramy w układzie alfabetycznym	334
Wykaz źródeł i bibliografii	425
Wykaz skrótów	439
Zusammenfassung	441
Indeks osób	445